

**AGENȚIA DE INSPECTARE ȘI
RESTAURARE A MONUMENTELOR**

**Raportul
Agenției de inspectare și restaurare a monumentelor
în baza inspectărilor efectuate în cele 32 raioane și 3
municipii din Republica Moldova.(2010-2011)**

CHIȘINĂU 2012

Nr.	Au fost inspectate
1	32 raioane și 3 municipii
2	423 localități
3	1800 monumente
4	372 biserici
5	49 conace boierești
6	11 case memoriale
7	10 spitaluri cu parc
8	18 mănăstiri
9	10 mori
10	4 poduri
11	6 stații de cale ferată ș.a.

În urma inspectării monumentelor incluse în Registrul de Stat de pe teritoriul Republicii Moldova s-a constatat următoarea situație:

În urma inspectării arhitecturii civile sau înregistrat următoarele date:

Conace boierești

1. Demolat-1

Conacul Familiei Russo, s. Micăuți, r. Strășeni- demolat în întregime.

2. Degradare avansată -17

- Conacul Rosetti –Roznovan, or. Lipcani, r. Briceni – se află în degradare avansată, în special în interior. Anterior a fost secția de chirurgie a spitalului din or.Lipcani
- Conacul Krupenschi, s.Corjeuți, r. Briceni- se află în degradare avansată, s-a păstrat numai una din clădirile conacului.
- Vila cu parc “Mîndâc”, s. Mîndîc, r. Dondușeni- se află în degradare avansată atât în interior cât și în exterior. Se află la balanța Muzeului de Etnografie și Istorie Naturală.
- Conacul cu parc al lui V. Dombrowschi, s. Rediul Mare, r. Dondușeni- se află în degradare avansată.
- Conacul cu parc dendrologic al lui A. I. Pommer, s.Țaul, r. Dondușeni- se află în degradare avansată, clădirea principală a complexului este într-o stare deplorabilă.
- Conacul cu parc al lui Cantacuzino, s.Poiana, r. Edineț- se află în degradare avansată, o parte din clădirea principală a complexului este ruinată. Se află în proprietate privată.
- Conacul lui Stremiadi, s.Șofrîncani, r. Edineț- se află în degradare avansată, a rămas numai o clădire din complex. Astăzi în conac se află o cafenea.
- Parcul dendrologic al fostului conac Melegghi cu complexul de clădiri, s. Temeleuți, r. Florești – se află în degradare avansată, a rămas numai o clădire din complex.
- Conac cu parc, s. Răspopeni, r. Șoldănești- se află în degradare avansată. Astăzi este în proprietate privată. Este tendința de a interveni în structura imobilului prin schimbarea acoperișului și tavanului.
- Conacul familiei Gonata, s. Zberoaia, r. Nisporeni- se află în degradare avansată, interiorul se ruinează. Anterior a fost spital.
- Conacul familiei Ciolac-Malski, s. Bahmut, r.Calarași- se află în degradare avansată, există riscul să fie demolat. Acoperiș nu are, sunt numai pereții laterali și cei din față cu coloanele de la intrare.
- Conacul familiei Bogdasarov. La Sabinica, s. Piatra, r. Orhei- se află în degradare avansată. Astăzi servește ca depozit pentru gospodăria țărănească din localitate.
- Conacul Leonard cu parc și statui , s.Cubolta. r. Sîngerei- se află în degradare avansată. Statuiile de altă dată nu mai sunt.
- Complexul de clădiri ale conacului familiei Mirzoian(Manuc-bei), or.Hîncești- se află în degradare avansată. Excepție face numai clădirea Castelului de vînătoare, care astăzi este Muzeul de Istorie și Etnografie.
- Odaia “Drăgălina” a familiei Ianovschi, Gura Bîcului, r. Anenii Noi- se află în degradare avansată, este în proprietate privată.
- Conacul Biberi, s.Rujnița, r. Ocnița- se află în degradare avansată, acoperișul și tavanul în stare de prăbușire.
- Conac, s. Izbiște, r. Criuleni- se află în stare de degradare avansată. Anterior a fost școală, actualmente este abandonat.

3. Degradare - 3

- Conac cu parc al lui V. Stroescu, s.Brânzeni, r. Edineț- se află în stare de degradare atât în interior cât și în exterior. Actualmente se află la balanța Ministerului Sănătății.
- Vila familiei Romanov, s. Romanești, r. Strășeni- se află în stare de degradare.
- Conacul familiei Mimi, Bulboaca,r. Anenii Noi- se află în stare de degradare.

4. Stare nesatisfăcătoare - 14

- Conacul Cazimir, s. Cernoleuca, r. Dondușeni- se află în stare nesatisfăcătoare la exterior. Actualmente este o școală internat.
- Conacul lui Manolache Negruzzi, s. Tîrnova, r. Drochia- se află în stare nesatisfăcătoare, s-a intervenit cu tencuială de tip “șuba”, Actualmente este casă de nunți.
- Vila cu parc a lui Aleinikov, or. Soroca- se află în stare nesatisfăcătoare. Actualmente este spital.
- Conacul cu parc a lui Vinogradschi, s.Iarova, r. Soroca- se află în stare nesatisfăcătoare, s-a intervenit înstructura clădirii. Actualmente este școala medie din sat.
- Conac cu parc al lui Bjozowskz, s. Soloneț, r. Soroca- se află în stare nesatisfăcătoare. Actualmente este o școală pentru copii cu deficiențe în comportament.
- Conacul lui I.C.Bogdan, s. Cuhureștii de Sus, r. Florești- se află în stare nesatisfăcătoare.
- Conac cu parc, s. Miciurin/Ghica Vodă, r.Drochia- se află în stare nesatisfăcătoare. Actualmente este tabără de odihnă.
- Conacul Ponsă, or. Glodeni- se află în stare nesatisfăcătoare. Actualmente se află Biblioteca pentru copii din or. Glodeni, anterior a fost secția de dermatovenerologie a spitalului raional Glodeni.
- Conac cu parc al lui Dinu Ruso, s. Păulești, r. Calarași- este în stare nesatisfăcătoare. Se află la marginea satului, abandonat.
- Conacul familiei Lazo, s. Piatra, r. Orhei- se află în stare nesatisfăcătoare. Actualmente în restaurare.
- Conac cu parc a lui Apostolopulo, s. Saharna, r. Rezina- se află în stare nesatisfăcătoare. Actualmente se află în proprietate privată.
- Conac, s. Răzălăi, r. Sîngerei- se află în stare nesatisfăcătoare, s-a intervenit în structura clădirii. Actualmente este o școală internat.
- Conacul familiei Donici, s. Dubăsarii Vechi, r. Criuleni- se află în stare nesatisfăcătoare. S-a intervenit în exteriorul clădirii cu teracotă. Actualmente este sediul gospodăriei agricole din localitate.
- Conacul familiei Cristi, s. Teleșeu, r. Orhei- se află în stare nesatisfăcătoare. Se află în proprietate privată.

5. Stare satisfăcătoare - 13

- Conacul Krupenski cu parc dendrologic, s. Pavlovca, r. Briceni- se află în stare satisfăcătoare. Actualmente este spital de psihiatrie.
- Casa din conacul scriitorului C. Stamati, s.Ocnița, r. Ocnița- se află în stare satisfăcătoare. A fost restaurat.
- Conacul Hergiu, s. Napadova, r. Florești- se află în stare satisfăcătoare. Actualmente este școală internat.
- Conacul Străjescu, s. Văscăuți, r. Florești- se află în stare satisfăcătoare. Actualmente este școală internat.
- Conacul Hasnaș, s. Sofia, r. Drochia- se află în stare satisfăcătoare. Actualmente este Muzeu de Istorie și Etnografie din localitate.
- Conacul Leonardi-Buznea, s. Ciuciulea, r. Glodeni- se află în stare satisfăcătoare. Actualmente este o Școală Profesional Polivalentă.
- Conacul familiei Ralli, s. Dolna, r. Strășeni- se află în stare satisfăcătoare. Actualmente este amplasată expoziția muzeală, filială a Muzeului A.S.Pușkin.
- Conacul familiei Ralli, s. Iurceni, r. Nisporeni- se află în stare satisfăcătoare.

- Conacul cu parc dendrologic al lui F. Cazimir, s. Milești, r. Nisporeni- se află în stare satisfăcătoare.
- Conacul cu parc a lui Dombas, s. Sloveanca, r. Sîngerei- se află în stare satisfăcătoare. Actualmente este școala din localitate.
- Conacul familiei Șalari, s. Miclești, r. Criuleni- se află în stare satisfăcătoare. Actualmente este școala din localitate
- Conacul Familiei G. Ivănuș, s. Negrești, r. Strășeni- se află în stare satisfăcătoare. Actualmente este școala din localitate.
- Conacul familiei Balioz cu parc, s.Ivancea, r. Orhei- se află în stare satisfăcătoare. Este după restaurare.

Case de locuit

1. Degradat -1

- Casă de locuit, str. A. Pușkin 17, mun.Bălți- se află în stare de degradare. Un perete lateral s-a surpat.

2. Stare nesatisfăcătoare-6

- Casa lui Hadji Marcarov, mun. Bălți- se află în stare nesatisfăcătoare. S-a intervenit cu tencuială de tip „șuba”.
- Casă de raport, str. Hotinului 26, mun. Bălți- se află în stare nesatisfăcătoare. Exces de publicitate.
- Casă de raport, str. Ștefan cel Mare 79, mun. Bălți- se află în stare nesatisfăcătoare. Exces de publicitate în fațadă.
- Casă de locuit, str. Vasile Mahu 105, or. Orhei- se află în stare nesatisfăcătoare. Și-a pierdut calitatea de monument.
- Casă de locuit, str. Vasile Mahu 113, or. Orhei- se află în stare nesatisfăcătoare. S-a intervenit cu poliester.
- Casă de locuit, str. Vasile Mahu 121, or. Orhei- se află în stare nesatisfăcătoare. Și-a pierdut calitatea de monument.

3. Stare satisfăcătoare-34

Case memoriale:

Stare satisfăcătoare - 9

În urma inspectării mănăstirilor sau înregistrat următoarele date:

1. Stare nesatisfăcătoare - 8

- Mănăstirea “Sf. Treime” (complex edilitar), Rudi, r. Soroca- se află în stare nesatisfăcătoare. Intervenție cu termopane.
- Mănăstirea Adormirea Maicii Domnului, Calărășăuca, r. Ocnița- se află în stare nesatisfăcătoare. Intervenție în fațadă.
- Mănăstirea “Înălțarea Domnului, Japca, r. Florești- se află în stare nesatisfăcătoare. Intervenție cu termopane.
- Mănăstirea “Sf. Nicolae”, Dobrușa, r. Șoldănești- se află în stare nesatisfăcătoare. Intervenție cu termopane, lucrări de restaurare neadecvate.
- Complexul edilitar al Mănăstirii „Adormirea Maicii Domnului”, Tabăra, r. Orhei- se află în stare nesatisfăcătoare. Construcția unei anexe la intrare în biserică.
- Mănăstirea “Înălțarea Domnului”, Hîrjauca, r. Călărași- se află în stare nesatisfăcătoare. Intervenție cu termopane.

- Mănăstirea rupestră „Adormirea Maicii Domnului”, Țîpova, r. Rezina- se află în stare nesatisfăcătoare. Restaurări neadecvate.
- Mănăstirea Cușelăuca, s. Cușelăuca, r. Șoldănești- se află în stare nesatisfăcătoare. Intervenție cu termopane, lucrări neadecvate de restaurare.

2. Stare satisfăcătoare – 10

- Mănăstirea “Sf. Cuvioasă Paraschiva” Bursuc, r. Nisporeni- se află în stare satisfăcătoare.
- Mănăstirea, Cosăuți, r.Soroca- se află în stare satisfăcătoare.
- Complexul edilitar al Mănăstirii “Sf. Dumitru”, Vărzărești, r. Nisporeni- se află în stare satisfăcătoare.
- Mănăstirea “Adormirea Maicii Domnului”, Frumoasa, r. Călărași- se află în stare satisfăcătoare.
- Mănăstirea “Adormirea Maicii Domnului”, Hîrbovăț, r. Călărași- se află în stare satisfăcătoare.
- Mănăstirea “Nașterea Maicii Domnului”, Răciula, r. Călărași- se află în stare satisfăcătoare.
- Mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului”, Curchi, r. Orhei- se află în stare satisfăcătoare, merg lucrări de restaurare.
- Mănăstirea “Sf. Treime”, Saharna, r. Rezina- se află în stare satisfăcătoare.
- Mănăstirea “Sf. Gheorghe”, Căpriană, r. Strășeni- se află în stare satisfăcătoare.
- Complex edilitar al mănăstirii “Sf. Gheorghe”, Suruceni, r. Ialoveni- se află în stare satisfăcătoare.

În urma inspectării bisericilor sau înregistrat următoarele date:

1. Demolat - 16

- Biserica de lemn “Sf. Nicolae”, Braicău, r. Dondușeni- biserica este demolată. Cîteva elemente ale bisericii (turnul) se află lângă biserica din piatră construită în perioada interbelică.
- Biserica de lemn “Sf.Arhanghel Mihail”, s. Dondușeni, r. Dondușeni- biserica este pe cale de demolare, sunt numai pereții.
- Biserica de lemn Sf. Arhanghel Mihail, S. Brânzeni, r. Edineț- a fost demolată în perioada sovietică, în locul ei este o biserică din piatră.
- Biserica de lemn Sf. Arhanghel Mihail, Burlănești, r. Edineț- biserica a ars în perioada sovietică, în locul ei este o biserică din piatră.
- Biserica de lemn “Sf. Arhanghel Mihail”, Corlăteni (Leadoveni), r. Rîșcani- nu mai este biserică din lemn, actualmente biserica este din piatră.
- Biserica “Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil” (incendiată), Petrușeni, r. Rîșcani. Biserica a fost incendiată, a fost construită altă biserică din piatră în 1998.
- Biserica de lemn Sf. Nicolae, s. Terebna, r. Edineț- biserica nu mai este din lemn din 1990, actualmente este biserică din piatră.
- Biserica de lemn “Sf. Arh. Mihail”, or. Șoldănești- biserica nu mai este din lemn,actualmente este biserică din piatră.
- Biserica de lemn “Sf. Arh. Mihail”, s. Vadul Rașcov, r. Șoldănești- biserica nu mai este din lemn,actualmente este biserică din piatră.
- Biserica de lemn “Adormirea Maicii Domnului”, s.Alexeevca, r. Ungheni- biserica nu mai este din lemn,dar biserica din piatră este în reconstrucție.
- Biserica de lemn “Sf. Nicolae”, s.Cetireni, r. Ungheni- biserica nu mai este din lemn,actualmente este biserică din piatră.
- Biserica de lemn “Trei Ierarhi”, s. Florești, r. Ungheni- este învelită cu tablă.

- Biserica de lemn “Sf. Nicolae”, s. Sculeni, r. Ungheni- biserica nu mai este din lemn,actualmente este biserică din piatră.
- Biserică de lemn, s. Seliște, r. Nisporeni- biserica nu mai este din lemn,actualmente este biserică din piatră.
- Biserica de lemn “Sf. Treime”, s. Hirișeni, r. Telenești- demolată.
- Biserică de lemn, s. Albinețul Vechi, r. Fălești- biserica nu mai este din lemn,actualmente este biserică din piatră.

2. Degradat avansat – 4

- Biserica de lemn “Sf. Arhanghel Mihail”, s. Hiliuți, r. Rîșcani- riscă a fi demolată,pereții și acoperișul sînt degradate avansat.
- Biserica “Sf. Nicolae”, s. Năpădeni, r. Ungheni -în urma alunecărilor de teren biserica a fost abandonată și s-a construit altă biserică, se află în stare avansată de degradare.
- Biserica de lemn “Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil”, s. Vorniceni, r. Strășeni-se află în stare de degradare avansată. Există riscul ca pereții să se ruineze.
- Biserica de lemn “Sf. Trifon”, s. Cotul Morii, r. Hîncești- se află în stare de degradare avansată în urma inundațiilor din vara anului 2010.

3. Stare nesatisfăcătoare - 31

- Biserica “Sf. Arhanghel Mihail”,s.Corjeuți, r. Briceni- se află în stare nesatisfăcătoare, și se efectuează lucrări de restaurare neautorizate în interior.
- Biserica de lemn “Sf. Arhanghel Mihail”, s.Hlina, r. Briceni- se află în stare nesatisfăcătoare, acoperită cu tablă,ușă termopan.
- Biserica de lemn “Sf.Treime”, s.Larga, r. Briceni- se află în stare nesatisfăcătoare, intervenție în fațadă cu geamuri și uși termopan.
- Biserica de lemn “Sf.Arhanghel Mihail” s. Mîndic, r. Dondușeni- biserica nu mai este din lemn, actualmente este biserică din piatră.
- Biserica de lemn “Acoperemîntul Maicii Domnului”, s. Pocrovca, r. Dondușeni - Intervenție cu zidărie din cărămidă în pereții bisericii.
- Biserica de lemn „Sf. Arhanghel Mihail”, s. Alexăndreni, r. Edineț- se află în stare nesatisfăcătoare, intervenție în fațadă, învelită cu tablă.
- Biserica de lemn „Acoperămîntul Maicii Domnului”, s.Stolniceni, r. Edineț- se află în stare nesatisfăcătoare, intervenție cu lambri și termopane.
- Biserica de lemn “Adormirea Maicii Domnului”, s. Aluniș, r.Rîșcani- se află în stare nesatisfăcătoare, intervenție cu lambri.
- Biserica “Sf. Gheorghe iluministul Armeniei”, mun.Bălți- se află în stare nesatisfăcătoare, nefuncțională.
- Biserica de lemn “Sf. Ioan”, s. Iliciovca, r. Florești- se află în stare nesatisfăcătoare, biserica este învelită cu tablă.
- Biserica“Sf. Arhanghel Mihail”, s. Sevrova, r. Florești- biserica din lemn nu mai este ,în locul ei au ridicat una din piatră în 1990.
- Biserica de lemn “Adormirea Maicii Domnului”, s. Drochia, r. Drochia- se află în stare nesatisfăcătoare, biserica este învelită cu lambri.
- Biserica de lemn “Adormirea Maicii Domnului”, s.Măcăreuca, r. Drochia- se află în stare nesatisfăcătoare, tavanul se lasă.
- Biserica de lemn “Sf. Arh. Mihail”, s. Zgurița, r. Drochia- biserica se află în stare nesatisfăcătoare, este învelită cu tablă.

- Biserica “Adormirea Maicii Domnului”, s.Cuhnești, r. Glodeni- se afla în stare nesatisfăcătoare, unele elemente arhitecturale din exterior sînt deteriorate.
- Biserica de lemn “Sfinta Treime”s. Fundurii Vechi, r. Glodeni- se află în stare nesatisfăcătoare, biserica este învelită cu tablă.
- Biserica “Sf. Gheorghe”, s.Chițcani, r. Telenești- lucrări de restaurare.
- Biserica de lemn “Înălțarea Sfintei Cruci”, s.Codru, r. Telenești- biserica nu mai este din lemn,actualmente este biserică din piatră.
- Biserica “Sf. Arhanghel Mihail”, s. Scumpia, r. Fălești- se află în stare nesatisfăcătoare, se construiește o anexă.
- Biserica “Sf. Elizabeta” cu poartă-clopotniță, s.Cubolta, r. Sîngerei- se află în stare nesatisfăcătoare, lucrări de restaurare neautorizate.
- Biserica “Sf. Arhanghel Mihail” și necropola familiilor Donici și Macri, s.Dubăsarii Vechi, r. Criuleni- se află în stare nesatisfăcătoare, în reconstrucție.
- Biserica “Sf. Arhanghel Mihail”, s. Stețcani, r. Criuleni- se află în stare nesatisfăcătoare, lucrări de restaurare.
- Biserica “Sf. Împărați Constantin și Elena”, s. Hansca, r. Ialoveni- se află în stare nesatisfăcătoare, merg lucrări de restaurare, neautorizate.
- Biserica “Intrarea în Templu a Maicii Domnului”, s.Ulmu, r. Ialoveni- se află în stare nesatisfăcătoare, merg lucrări de restaurare, neautorizate.
- Biserica “Sf. Nicolae”, s. Buțeni, r. Hîncești- biserica se află într-o stare nesatisfăcătoare.
- Biserica “Sf. Arhangheli Mihail și Gavril”, s. Negrea, r. Hîncești- se află într-o stare nesatisfăcătoare, ușa și geamurile sunt din termopan.
- Biserica “Adormirea Maicii Domnului”, or.Căușeni- se află într-o stare nesatisfăcătoare.
- Biserica “Sf. Nicolae”, s. Baccealia, r. Căușeni- se află în stare nesatisfăcătoare, intervenții cu anexe.
- Biserica “Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil”, s. Cîrnățeni, r. Căușeni- merg lucrări de restaurare a clopotniței.
- Biserica « Adormirea Maicii Domnului » s. Sălcuța, r. Căușeni- se află în stare nesatisfăcătoare, merg lucrări de restaurare a clopotniței neautorizate.
- Biserica « Adormirea Maicii Domnului » s.Talmaza, r. Ștefan Vodă- se află în stare nesatisfăcătoare, intervenție cu poliester.
- Biserica de lemn “Sf. Nicolae” și monumentele funerare ale proprietarilor Goikov”, Păulești, r. Călărași- biserica nu mai este din lemn, actualmente este biserică din piatră.

4. Stare satisfăcătoare- 152

5. Bună – 2

- Biserica de lemn “Sf. Arh. Mihail”, s. Limbenii Vechi, r. Glodeni- restaurată.
- Biserica de lemn “Acoperemântul Maicii Domnului”, s. Palanca, r. Călărași- restaurată adecvat.

În urma inspectării edificiilor de arhitectură civilă sau înregistrat următoarele date:

1. Demolat –1

- Școala primară, s.Cernoleuca, r. Dondușeni- demolată.

2. Degradat avansat-7

- Complexul de clădiri ale spitalului, or.Lipcani, r. Briceni- se află în stare de degradare avansată.

- Clădirea fostei cîrmuiri a zemstvei, or. Soroca- se află în stare de degradare avansată.
- Clădirea fostei școli primare, s. Cetireni, r. Ungheni- se află în stare de degradare avansată, lipsesc ușile și ferestrele.
- Clădirea fostei școli primare, s. Hîrbovăț, r. Călărași- se află în stare de degradare avansată, peretele din spate se află în stare deplorabilă.
- Clădirea fostei școli primare, s. Pîrjolteni, r.Călărași- se află în stare de degradare avansată.
- Clădirea fostei Societăți Naționale a Crucii Roșii. Filiala Orhei (clădirea fostei băi urbane), Orhei- se află în stare de degradare avansată, abandonată.
- Complexul de clădiri ale spitalului raional (clădirile secțiilor: boli infecțioase, gastrologie, oftalmologie, otorinologie, cardiologie), Orhei- se află în stare de degradare avansată, semiruinat.

3. Degradat -3

- Spital cu parc dendrologic, s.Stolniceni, r. Edineț- se află în stare de degradare .
- Clădirea fostei școli agronomice cu îngrădirea ornamentală, or. Soroca- se află în stare de degradare.
- Complexul de clădiri ale hanului urban (clădirea fostului hotel și a unei case de locuit), Orhei- se află în stare de degradare.

4. Stare nesatisfăcătoare-19

- Cramă, s. Corjeuți, r. Edineț- se află în stare nesatisfăcătoare.În exterior și-a pierdut calitatea de monument.
- Clădirea fostei bănci, or. Soroca- intervenție în fațadă.
- Clădirea fostului hotel urban, or.Soroca- nesatisfăcătoare.
- Clădirea fostului pichet de grăniceri, or.Soroca- intervenție în fațadă.
- Clădirea fostului spital evreesc, or. Soroca- intervențieîn fațadă.
- Clădirea fostei asociații de credit, s.Cosăuți, r. Soroca- intervenții cu termopan.
- Spitalul, or. Rîșcani- nesatisfăcătoare.
- Complexul de clădiri a stației de cale ferată, mun. Bălți- parțial demolată în perioada postbelică.
- Edificiu pentru funcții cultural-sociale, mun. Bălți, str. Ștefan cel Mare, nr. 60- intervenție degradantăcu termopane.
- Școala primară, s. Cuhureștii de Sus, r.Florești- intervenție degradantă în fațadă,termopane.
- Spital, s. Vadul Rașcov, r. Șoldanești- reconstruit cu intervenții degradante.
- Clădirea fostului spital s. Păulești, r. Călărași- nesatisfăcătoare,abandonată.
- Clădirea fostului spital al Zemstvei, s. Pîrjolteni, r. Călărași- nesatisfăcătoare.
- Spitalul Zemstvei, s. Drăgănești, r. Sîngerei- nesatisfăcătoare.
- Clădirea fostei școli muzicale, s. Costești, r. Ialoveni- a pierdut calitatea de monument.-
- Clădirea fostei bănci agricole, Mereni, r. Anenii Noi- nesatisfăcătoare.
- Fabrica de vin a familiei Mimi, Bulboaca r. Anenii Noi- se efectuează lucrări de restaurare neadecvată.
- Complexul de clădiri ale spitalului Căușeni- nesatisfăcătoare.

5. Stare satisfăcătoare-33

În urma inspectării Monumentelor de arhitectură industrială și a instalațiilor tehnice populare sau înregistrat următoarele date:

1. Demolat - 1

- Moară de apă, s. Brînzeni, r. Edineț- nu mai există.

2. Degradat avansat- 1

- Moara de vânt, s.Cernoleuca, r. Dondușeni- poate fi dezasamblată și instalată la muzeul satului.

3. Degradat -1

- Castel de apă or. Frunze, r. Ocnița- în degradare.

4. Stare nesatisfăcătoare-3

- Moară de apă, s. Naslavcea, r. Ocnița- se află în stare nesatisfăcătoare.
- Clădirea foste mori cu aburi a lui F.E. Regepa, s. Mereni, r. Anenii Noi- a pierdut calitatea de monument.
- Moară de vânt, s. Mileștii Mici, r. Ialoveni- abandonată.

5. Stare satisfăcătoare-5

- Moară cu aburi, s. Briceva, r. Dondușeni- se află în stare satisfăcătoare.
- Oloiniță și moara de aburi, s. Șofrîncani, r. Edineț- se află în stare satisfăcătoare.
- Pod de piatră “turcesc”, s. Călărășeuca, r. Ocnița- se află în stare satisfăcătoare.
- Moară de apă, s.Bobulești, r. Florești- se află în stare satisfăcătoare, e funcțională,sau păstrat elemente a pieselor vechi.
- Pod al căii ferate, or. Ungheni – se află în stare satisfăcătoare.

În urma inspectării Monumentelor de for public sau înregistrat următoarele date:

Monumente dedicate gloriei militare

1. Stare nesatisfăcătoare- 1

- Monument în memoria a 67 ostași consăteni căzuți în 1941-1945, s. Ochiul Alb, r. Drochia – în degradare.

2. Stare satisfăcătoare-54

Busturi, pietre funerare - toate se află în stare satisfăcătoare

Monumente dedicate ideologiei sovietice

V.I.Lenin, or. Briceni

V.I.Lenin, or Lipcani

V.I.Lenin, or Dondușeni

V.I.Lenin, or Edineț

V.I.Lenin, s. Brătușeni, r. Edineț

V.I.Lenin, or. Ocnița

V.I.Lenin, or Otaci

V.I.Lenin, s.Cotova, r. Drochia

V.I.Lenin, or Rîșcani

V.I.Lenin, or. Anenii Noi

Monument lui A. Suvorov, s. Volintiri, r. Ștefan Vodă

Monument comunist-Karpișin, or. Briceni

Monument A. Suvorov, s. Nicoreni, r. Drochia

Monument G. I.Kotovschi, s. Sofia, r. Drochia

Monument lui G.I. Kotovschi, or. Hîncești

Bustul lui G.I. Kotovschi, s. Ștefănești, r. Ștefan Vodă

Inspectarea i evaluarea Centrului Istoric Chiinău – Monument de arhitectură, inclus în Registrul Monumentelor cu nr. 308.

Lista monumentelor demolate, constatate în 2010

1. Cazul din str. 31 August 1989, nr. 35
2. Cazul din str. 31 August 1989, nr.37
3. Cazul din str. 31 August 1989, nr.53
4. Cazul din str. 31 August 1989, nr. 103
5. Cazul din str. 31 August 1989, nr. 141
6. Cazul din str. Alexandru cel Bun nr. 16
7. Cazul din str. Alexandru cel Bun nr. 24A
8. Cazul din str. Alexandru cel Bun nr. 31
9. Cazul din str. Alexandru cel Bun nr. 59
10. Cazul din str. Alexandru cel Bun nr. 87
11. Cazul din str. Alexandru cel Bun nr.91A
12. Cazul din str. Alexandru cel Bun nr.98
13. Cazul din str. Alexandru cel Bun nr.103
14. Cazul din str. Alexandru cel Bun nr.109
15. Cazul din str. Armenească nr. 18
16. Cazul din str. Armenească nr.23/21
17. Cazul din str. Armenească nr. 94
18. Cazul din str. M. G.B. Bodoni nr.7
19. Cazul din str. M. G.B. Bodoni nr.27
20. Cazul din str. București nr.32
21. Cazul din str. București nr. 66
22. Cazul din str. București nr. 73
23. Cazul din str. București nr. 81
24. Cazul din str. București nr. 90 A,B
25. Cazul din str. București nr. 117 A

26. Cazul din str. Bulgară nr . 23
27. Cazul din str. Bulgară nr . 32
28. Cazul din str. Columna nr 55
29. Cazul din str. Columna nr. 60
30. Cazul din str. Columna nr.86B
31. Cazul din str. Columna nr.102
32. Cazul din str. Columna nr.140
33. Cazul din str .M. Cebotari nr. 9 A,
34. Cazul din str. M. Eminescu nr.35
35. Cazul din str. M. Eminescu nr.43
36. Cazul din str. M. Eminescu nr.48
37. Cazul din str . Galbenă nr . 7
38. Cazul din str .A. Hajdău nr. 68
39. Cazul din str. V. Alexandri nr.50
40. Cazul din str. V. Alexandri nr.89/1
41. Cazul din str. V. Alexandri nr.90
42. Cazul din str. V. Alexandri nr.97
43. Cazul din str. N. Iorga nr.1A
44. Cazul din str. M. Kogălniceanu nr.28
45. Cazul din str. M. Kogălniceanu nr.48
46. Cazul din str. M. Kogălniceanu nr.64
47. Cazul din str. M. Kogălniceanu nr.66
48. Cazul din str. M. Kogălniceanu nr.72 A,B
49. Cazul din str. M. Kogălniceanu nr.73
50. Cazul din str. M. Kogălniceanu nr.76
51. Cazul din str. S. Lazo nr.22
52. Cazul din str. S. Lazo nr. 27B
53. Cazul din str. S. Lazo nr.34
54. Cazul din str. S. Lazo nr.42
55. Cazul din str. A. Mateevici nr.52
56. Cazul din str. A. Mateevici nr.66
57. Cazul din str. A. Mateevici nr. 82
58. Cazul din str. A. Mateevici nr. 86
59. Cazul din str. A. Mateevici nr.97
60. Cazul din str. Petru Movilă nr. 4
61. Cazul din str. Colina Puşkin nr. 3
62. Cazul din str. P. Rareş nr. 36
63. Cazul din str. Sfatul Ţării nr. 15
64. Cazul din str. Sfatul Ţării nr. 53
65. Cazul din str. Sfatul Ţării nr. 59
66. Cazul din str. A. Şciusev nr.34
67. Cazul din str. A. Şciusev nr. 53B
68. Cazul din str. A. Şciusev nr. 94
69. Cazul din str. A. Şciusev nr.101
70. Cazul din str. Bul. Ştefan cel Mare nr. 160
71. Cazul din str. Teatrului nr.1
72. Cazul din str. Teatrului nr.13
73. Cazul din str. Tricolorului nr. 30
74. Cazul din str. Tricolorului nr.38
75. Cazul din str. Tricolorului nr.43
76. Cazul din str. Tighina nr. 46

Lista monumentelor ruinate

1. Cazul din str. 31 August 1989, nr. 157
2. Cazul din str. A. Mateevici nr.57
3. Cazul din str. A. Mateevici nr.67
4. Cazul din str. A. Mateevici nr.85
5. Cazul din str. Alexandru cel Bun nr.47
6. Cazul din str. M. G.B. Bodoni nr.3
7. Cazul din str. M. G.B. Bodoni nr.53B
8. Cazul din str. București nr. 62
9. Cazul din str. Columna nr.88
10. Cazul din str. M. Cebotari nr. 3
11. Cazul din str. Mazîlilor nr.34
12. Cazul din str. V. Micle nr. 11
13. Cazul din str. Rabbi Țirilsoni nr. 8
14. Cazul din str. L. Tolstoi nr.39
15. Cazul din str. Tricolorului nr.40
16. Cazul din str. Tricolorului nr.42
17. Cazul din str. Moara Rosie nr.5

Lista monumentelor care au suferit în urma intervenț iilor degradante

1. Cazul din str. 31 August 1989, nr. 15
2. Cazul din str. 31 August 1989, nr. 23
3. Cazul din str. 31 August 1989, nr. 32
4. Cazul din str. 31 August 1989, nr. 43
5. Cazul din str. V. Alexandri nr.20 A,B
6. Cazul din str. V. Alexandri nr.69
7. Cazul din str. V. Alexandri nr.129
8. Cazul din str. Ismail nr. 48
9. Cazul din str. S. Lazo nr. 10A
10. Cazul din str. M. Kogălniceanu nr.11
11. Cazul din str. M. Kogălniceanu nr.42
12. Cazul din str. M. Kogălniceanu nr.54
13. Cazul din str. M. Kogălniceanu nr.75
14. Cazul din str. M. Kogălniceanu nr.87A
15. Cazul din str. M. Kogălniceanu nr.89
16. Cazul din str. Alexandru cel Bun nr.11
17. Cazul din str. Alexandru cel Bun nr.15
18. Cazul din str. Alexandru cel Bun nr.57
19. Cazul din str. Alexandru cel Bun nr.69
20. Cazul din str. Bălănescu nr.31
21. Cazul din str. M. G.B. Bodoni nr.4
22. Cazul din str. M. G.B. Bodoni nr.9
23. Cazul din str. București nr. 17
24. Cazul din str. București nr. 23

25. Cazul din str. Columna nr.93
26. Cazul din str. Columna nr.150A
27. Cazul din str. M. Dosoftei nr. 118
28. Cazul din str. M. Eminescu nr.50
29. Cazul din str. M. Eminescu nr.66
30. Cazul din str .M. Cebotari nr. 9 A, B
31. Cazul din str .M. Cebotari nr. 11
32. Cazul din str. A. Mateevici nr.36
33. Cazul din str. A. Mateevici nr.71
34. Cazul din str. A. Mateevici nr.73
35. Cazul din str. A. Mateevici nr. 89
36. Cazul din str. V. Pîrcălab nr. 26
37. Cazul din str. V. Pîrcălab nr. 30
38. Cazul din str. Puşkin nr. 3
39. Cazul din str. P. Rareş nr. 49
40. Cazul din str. A. Şciusev nr.63
41. Cazul din str. A. Şciusev nr.102
42. Cazul din str. A. Şciusev nr.107
43. Cazul din str. Bul. Ştefan cel Mare nr. 113
44. Cazul din str. Bul. Ştefan cel Mare nr. 115
45. Cazul din str. Tighina nr. 48
46. Cazul din str. Tricolorului nr.40A
47. Cazul din str. L. Tolstoi nr.24
48. Cazul din str. M. Varlaam nr. 52
49. Cazul din str. M. Varlaam nr.88

Cazuri inregistrate in ultima ora:

Vă informăm că Centrul Istoric al Chişinăului, care cuprinde 977 de monumente arhitecturale cu statut de protecţie individuală, incluse în Registrul Monumentelor ocrotite de stat (aprobat prin Hotărârea Parlamentului 1531-XII din 22 iunie 1993) este supus unor acţiuni de mutilare fără precedent în istoria Republicii Moldova. În urma inspectării Centrului Istoric al Chişinăului pe parcursul anului 2011, Agenţia de Inspectare şi Restaurare a Monumentelor a constatat că peste 25% dintre aceste monumente sunt deja demolate sau se află în proces activ de distrugere. Dacă ritmurile de demolări şi deteriorări ale monumentelor istorice vor fi păstrate în continuare şi nu vor fi întreprinse măsuri pentru a stopa acest proces, riscăm să pierdem nucleul istoric al Chişinăului.

În Chişinău au fost demolate 82 de obiective cu statut de monument (dintre care 44 au fost demolate în perioada 1993-2006, iar 38 de obiective au fost demolate recent, în perioada 2006-2011). 160 de edificii cu statut de monument protejat din Chişinău au suferit intervenţii ilicite, care au prejudiciat grav autenticitatea şi integritatea monumentelor şi a zonelor lor de protecţie. Menţionăm, că prin

indiferența și inacțiunea factorului uman și a autorităților publice responsabile, 17 edificii se găsesc în proces de ruinare.

Printre cazurile de ultimă oră pot fi enumerate:

1. **Imobil ocrotit de stat pe str. Vlaicu Pârcălab 71 (sec.XIX).** În legătură cu începutul procesului de demolare a imobilului, Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor a sesizat la data de 15 martie 2011 Inspekția de Stat în Construcții și Procuratura. Inspekția a răspuns că a stopat lucrările de demolare, dar în realitate ele au continuat, iar Procuratura a răspuns prin neînceperea urmăririi penale, argumentând lipsa componentei de infracțiune. La data de 22 iunie 2011 imobilul cu statut de monument protejat de stat de categorie națională a fost demolat.
2. **Intervenție de degradare a Centrului istoric ocrotit de stat al Chișinăului și distrugerea imobilului ocrotit de stat pe str. Colina Pușkin 3** (și începutul construcției pe acest teritoriu a unui Complex de blocuri locative cu până la 15 etaje). În rezultat a fost demolat un imobil cu statut de monument protejat de stat de însemnătate națională (Colina Pușkin 3) și este supus riscului de ruinare imobilul cu statut de monument ocrotit de stat din str. A. Pann nr.19 (Muzeul A.Pușkin și zona lui de protecție), asupra cărui fapt au protestat inclusiv și reprezentanțe diplomatice străine acreditate în Republica Moldova. Totodată, a fost degradată o parte a monumentului ocrotit de stat de însemnătate națională – Centrul istoric al Chișinăului. Pe acest caz Ministerul Culturii a sesizat Procuratura pe data de 15 aprilie 2011, deocamdată fără a primi vreun răspuns.
3. **Intervenție degradantă în zona de protecție a monumentului ocrotit de stat – Capela voluntarilor basarabeni și bulgari (sec.XIX), str. Dimo, 6.** Pe acest caz au fost exprimate proteste oficiale ale reprezentanțelor diplomatice străine. Fără a avea nici un act permisiv (nici pentru proiectare, nici pentru construcție), parohul local a îngrădit un teren de pământ și a început lucrări de construcție a unei biserici noi, afectând grav spațiul verde protejat, dar și zona de protecție a monumentului. Cazul este documentat de Primărie și de Inspekția de Stat în Construcții. Totuși, groapa pentru baza noii biserici este deja săpată, fiind realizată și o parte din fundament.
4. **A fost demolată una dintre clădirile complexului ocrotit de stat a fostei școli de pomicultură și viticultură din Chișinău (sec. XIX) din str. Sarmisegetuza 48. Demolarea s-a produs din vina Ministerului Culturii, materialul se anexează pe acest caz ca studiu de caz pentru raportul de audit. Schema corupțională este valabilă pentru alte cazuri.** În februarie 2011, Primăria eliberează un certificat de urbanism prin care se permite proiectarea din contul demolării imobilului ocrotit de însemnătate națională, o

clădire nouă cu multe etaje. În luna mai este stopat începutul demolării acestui imobil. Recent, prin judecată, Primăria Chișinău a fost obligată să elibereze firmei proprietare a monumentului o autorizație de demolare a imobilului ocrotit de stat, deși unica instituție competentă în emiterea unor decizii de distrugere a imobilelor cu acest statut este Parlamentul R. Moldova, care a instituit regimul lor de protecție. La 3 noiembrie 2011 clădirea a fost demolată total.

În urma acestor ilegalități AIRM a sesizat conform Regulamentului AIRM, organele de profil i organele de drept (2010-2011)

- 1. Procuratură – 31 de sesizări (dintre care 15 răspunsuri, sunt cu Ordonanță de neincepere a urmăririi penale , 4 dosare sunt în curs de examinare, 2 au ajuns în instanța de judecată, și 10 în general nu a parvenit nici un răspuns.**
- 2. Inspecția de Stat in Construcție – 18 sesizări.**
- 3. Centrul Combaterea Corupției i Crimelor Economice – 2 sesizări.**
- 4. Ministerul Afacerilor Interne – 6 sesizari.**